

Latweeschu Awises.

No. 47.

Zettortdeenä 19. Nowemberi.

1864.

Jannas sijnas.

Widsfemmes gubernements Awises attal 21 muischas isfluddinata, kas sawu semneeku mahju semuri gribb likt israkstihit no muischas parradu rukleem, ka tahs mahjas warretu pahridoht, prohti: Keegetu muischas, Blohmes muischas ar Lemskilli, Puhpene (Rosenblatt), Spreestines muischas, Alluksne, Ehrmanna muischas, Wejs un Jaun Unnes muischas, Kalna muischas ar Mähluppi, Wirbulizza, Behrses muischu ar Grikku muischu, Kroppes muischas, Korwes muischas, Appeltenes muischas, Jaun-Jerjeem muischas, Seweni, Bihrina muischas, Etkihweru muischas ar Wirbannes un Salubbes muischu, Kargopollas muischas, Wjakarres muischas, Soromuischas un Menje ar Rabbu un Ilmagahlu.

Wahzfemmé, Sprantschu un zittäs semmés wehl tas paté, kas bijis un tiklo warr stahstihit, ka Gistreikeru un Pruhfchu karee-spehli pahrnahl mahjäs no Zitlantes, un arri no Disteines taisahs ijeet Wahzu saldati, kas tur bij likti us eksekuzioni, kad Dahnu karsch fahzees.

Italia. Pee Gistreikeru walsts rohbeschahm kahdi samuffinati jauneki no teem, kas us Garibalda zerre, fahlfuschi dumpotees un gribbejuschi nemeeru prett Gistreikeri zelt, bet Italias waldischana to dabbujuse dsirdeht, nosuhitijuse saldatus, kas ar scheem islahwufchees, tohs uswarrejuschis, zittus notahwuschis, zittus fahlebruschis, zitti isbehguschis kalnds. Italias leelais

walsts landags peenehmis to kuntrakti, ko Napoleons ar Italias kehniu 15tä Septemberi notaisjuschi Italias un Rohmas labbad un tä tad nu fahks darriht ko notaisjuschi.

India. Par to neredsetu breefmigu wehtru pee Kalekuttas leela pilkata un ohstas (flattées Astas lantfahrts) Awises stahsta breefmigas leetas. 2 tuhft. 296 nammi, kas Ciropas laudim peeder, effoht pohstiti un 90 tuhftko fchi masi nammi un buhdinas, kas Indias laudim peederrejuschis, effoht nopohstiti. Weenä weetä jubras wilnis effoht 30 pehdas angsti fahzhees, usgahsees semmei wirsü un tä ar flaugischanu noslaugijis un eerahwis wiffu jubrä, ka palikkuse plikka semme ween. Tai weetä ween effoht 1 tuhft. 200 zilweku us reis pagallam bijuschis. 5 tuhft. zilweki pee ohsta effoht apstihfuschis. Warr fapraft zil to lohpinu un wiffadu rihku, leetu un mantas apstihfuschas. Pa leelo maktigo lecluppi peldoht lihku pa tuhftoscheem un naw kas winnus issweijo un aprohl. Jau neganti smirdoht un bihtahs, ka ne iszellahs itt nikna fehrga; jo dauds lauschu effoht aisbehguschis un ne gribboht ne rohlas peelikt pee teem dauds tuhftoscheem apstihfusches. Lihds 14 millj. rubl. fahdes warroht rehkinahl! Schi breefmiga wehtra kahdas 100 juhdses aprinkt effoht daussjusees, bet jo nikna bijuse pee Kalekuttas. It desmit gaddu laikä tur mehdsiht tahda wehtra zeltees, bet scho reis par dauds nikna bijuse.

Rohma. Rahdâ masâ pilfatina ne tahlû no Rohmas besdeewigi laupitaji nakti islausufchi leelo basnizu un no jumprawas Mahrias bildes islaupijufchi wiffas dahrgas pehrles, 90 selta un dihmanâ gredsenus, 3 garras selta lehdes un wehl dauds tahdu dahrgu leetu, ar fo schi bilde bij puschfota. Tad ta besdeewigi, beslaunigi laupitaji!!

Japanes waldineeki fahl meeru derreht ar Giropas tautahm; bet pascham Japanes keiseram taggad jakarro ar to warrenu leelungu, kas to nemeeru bij zehlis, un ne gribb padohtees. Schis effoht keisera pilfatam ar sawu karraspehku usgahsees un jau kahdu dalku no schi warren leela pilfata Zeddu nodedsinajis!

Amerikâ wiffa walstis pehz liffumeem nu atkal us tschetreem gaddeem sawu presidentu, walstis waldineeku, irr iswehlejuse — un kaut gan tizzeja, ka zittu zelschoht, tad tomehr atkal ar leelu balsu wairumu irr iswehlejufchi. Lincolnu, kas 4 gaddus taggad jau bijis par presidentu un nu no karras wairs ne atstahs, piems seemneeki uswarrejufchi wehrgu walstneekus. —

No **Zelgawas** pusses. No 26ta us 27to Oktoberi puschnakti Leel-Platonos fudmallu dambis ar leelu uspluhduschu Platonos uppes uhdeni tappa islausis ar wiffahm sluhshahm. No kahdeem 20 woi wairak zilwekeem, kas sluhshas gribbejufchi isglahbt, 4 zilweki eeranti uhdeni. Trihs gan tuhda ispestijufchees, bet zettorto, Masas Sturstenmuischas puisk Jahni, leelais uhdens aisrahwis un aisneffis prohjam! Gan dsirdejufchi nelaimigo wehl ilgu laiku kleedschoht un schehli brehzohht lai glahbj; bet ne bijuse nekahda laiwa un ne gahjufchi pakkat, jo wiffas mallas appluhduschas un melna naktis, ka neko ne warrejufchi ne redseht. Gohdigs Latweetis, zimmermannis no Sabilles draudses, Johann Schmidt, gan gribbejis tuhda dohtees pakkat, bet ne effoht tam tahwufchi. Teikufchi, wairs ne effoht isgabhjams, „lai kleeds“ — ne eeschoht sawu nahwi redseht! — Bet nabgaga puisk arween wehl tahlumâ brehzis! Tad gohdigs zimmermannis teizis: „Ja wiensch sawu nahwi redsehs, tad arri es sawu nahwi gribbu redseht. Gan Deews Kungs paltdiehs.“ Gahjis salassijis dehku gabbalus, fatassijis ka sinuadams un eespehdams tahdu masu plohsstinu, panehmis kahrti rohla un sawam Kungam Kristum pawehledamees plohsstinam uskaphis. Wairak nekâ 2 stundas ar to darbu gan bij pagahjufchas, bet arween wehl dsirdejis nelaimigo brehzohht kaut gan ar jo wahju balfi. Bijuse bailiga eeschana masâ plohsstinâ, leelâ straumâ, tumshâ nakti; bet Deews pasargajis, Deews waddijis, pasaules Schelotajis noweddis pee pascha nelaimiga, kas kahdu weerendeli werstes no sluhshahm noneffis pee Leel-Platonos muischas dahrsa, ar weenu rohku bij peekhees un turtejes pee kahda

masa allschua un lihds kallam uhdeni stahwejis — gandrihs jau 3 stundas! Allschusch bijis pee uppes franta (krasta), bet pahris simts fohku no uppmallas plawas wehl bijufchas appluhdinatas ar dsiku uhdeni. Zimmermannis peebranzis — puisk wairs ne kleedsis, bet tikko tâ wehl funkstejis — stihws no nahwes bailehm un aukstuma! Pasneedis tam weenu rohku, fo tuhda fahchris un pahleekam zeeti turtejis, bet papreefsch zimmermannis plohsstinu bija peesehjis pee allschua. Tad to ustrahwis us plohsstina un tohs 200 fohkus nu gahjis pa uhdeni ar leelahm bailehm ka abbi ne noslihsst, jo tikko masais plohsstinsch warrejis abbus nest un ne nogrimmis, arri bijis jawakte tas mirrejs. No muischas gan effoht bijufchi fahstehjufchi laudis, kas dsirdejufchi kleedschoht pehz palihga, bet ne laiwas, ne plohsstâ, nedf drohschibas tumshâ naktis laika dohtees leelâ uhdeni. — Ar Deewa schehligu palihgu labbi peebrankufchi pee mallas, laudis nogihbuscho puisk noneffufchi muischas ehrbergi un tur nu gohdigais zimmermannis ar 2 saldatu palihgu wehl kahdas stundas ispublejuschees un tik ilgi wiffu meesu bersufchi un schâ un tâ darrijufchi, kamehr atkal atdsihwojees. — Taggad puisk effoht weffels un pilekunga teesa scho leetu taggad ismeklejoht. —

Tâ esmu ar sawahm ausim dsirdejis no paschas tahs muttes un no tahs firds stahstohht, kas kristigâ mihlestiba eeschelodamees par sawa tuwala dsihwibu, sawu paschu dsihwibu breefmas liffuse — un to bailigo gohda darbu eespehju se isdarriht, fo zitti ne spehjuschi darriht. Labs gohdigs sehjeis arri labbu augku plahwejs. Ne sehjis us sawu meesu, bet us sawa garra sehjis tizibu un mihlestibu, — dabbus baggati plaut — no pascha firds — no zilwekeem — no pascha ta Kunga tahs mihlestibas un schehlastibas. — Ar leelu preeku sawas Uwises isfludinajam schi gohdiga Latweescha wahrdu: Jahna Schmidta, zimmermannâ no Sabilles draudses.

Zelgawâ 11ta Novemberi 1864.

Schulz.

Par teefas wihru zelschann

je b:

Aurram ta waina, kad pateesi tâ noteel?

(Stattees Nr. 46.)

II.

No scheem semneeku liffumu gramatas wahrdeem, kas rahda, ka teefas wihrus buhs iswehleht un kahdus pehz liffumeem par teefas wihreem buhs un warr zelt, jau prohtams, ka gan naw aisseegts teefneschus zelt no kalpu kahrtas nedf arri pawehlehts tohs tik ween no fainneeku kahrtas

zelt, bet ka liffumi gribb, lai tohs iswehle un zell no **abbahm** fahrtahm. Liffumi fakka: Pagasta wezzakaju tiffai no fainneeku fahrtas warr zelt, bet tohs teefneschus warr us puffi no fainneekem un no gahjeju fahrtas islassiht. Labbaki gan buhtu, ja ta darritu un ifkatra pagasta teesa teefneschu pufse buhtu no fainneekem un pufse no gahjeju fahrtas. Jo tad nei fainneeki nei gahjeji ne warretu schelotees, ka teem teesa naw, kas par winnu fahrtu stahw un wianu rektes pafarga. Domehr liffumi ne aistleeds, ja kahds pagasts to leelaku teefneschu puffi jeb arri itt wiffus teefneschus gribb iswehleht no fainneekem jeb arri tiffai no kalpu fahrtas ween. Ta warr darriht — jo liffumu § 31 fakka: „teefas wibri warr us puffi no fainneeku un no gahjeju fahrtas islassiti tapt.“ Ja liffumds stahwetu: tohs buhs islassiht, jeb tee irr ja-issaffa, tad zittadi ne drihffetu darriht un muifchas waldifchana tohs arri ne apstiprinatu, ja ne buhtu ta us puffi no **abbahm** fahrtahm teefneschus iswehlejuschees.

Tad pehz liffumeem ifkatrs pagasts warr un tam irr brihw darriht, ka pats gribb un sinn darriht — warr iswehleht us puffi no katras fahrtas, warr iswehleht sewim teefneschus wairaf no weenas un mafak no ohtras fahrtas, — warr tohs islassitees no fainneekem ween — woi arri no kalpeem ween tohs aizinoht. Reggi ta irr leela brihwestiba, kas ar to Latweescheem dohta? Urri ifkatram usauguscham pagasta lohzeelim liffumds waffa, rekte un spehks dohti, teefneschu iswehlefchanas deena eet teesa, ar pascha mutti isteikt drohfschi un pehz pascha sinamas firds un grihbefchanas pats faukt kahdu pats gribb par teefnesi. Kurfch nu wainigs, ja kahds par teefnesi tohy zelts, ko pagasts ne gribb un kas naw us to derrigs un ja tahds ne tohy zelts, kurru pagasts gribb un kas pateesi derrigs tai grubta ammata? Reggi pats pagasts un ifkatrs pagasta lohzeelis **pats** pee wainas?

Nu schelojahs un fakka: wallodneeeki, naudas un brandwihna sohlitaji samuffinajott un fagrohsoht laudis, lai neweens ne sinn to derrigo useet, un lai kalpus ne fauzoht un tadeht tiffai zelloht tohs fainneekus, baggatus un mahzitus! . . . Kurfch pee wainas? Woi tiffai tee wallodneeeki un fasohlitaji? Reggi tiffat wainigi irr tee, kas leekahs samuffinatees un tahdu wallodu, nandu un brandwihnu peenem un tad prett fawu firdi un prett faifnibu fauz tohs nederrigus?! Reggi abbi pein weenadu leelu grehku, ja ta darra? Bet par to runnasim wehl pehzak.

Bet ja nu pagasts iswehle teefneschus wiffuwairaf no fainneeku fahrtas — woi tad tas iif nepa-

reiff, aplam un tiffai par nabbagu faufchu un gahjeju apspeefchanu tohy darrihts? Kurfch aikal pee tam wainigs? Reggi ifkatra pagasta irr 3 woi 4 reifes tiff dauds to kalpu un gahjeju nefa to fainneeku, kas fawu balfi teefneschus iswehlejoht warr isdoht? Ja iswehlejomä deena fanahf wiffi, woi tad ne buhs wairaf kalpu nefa fainneeku, — un tadeht kalpeem irr balfu wairums; jo fainneeki ar kalpeem fohpa iswehle un fauz teefneschus. Ja nu fauz fainneekus un nefahdu kalpu ne zell par teefnesi, tad pee tam naw wainigi tiff tee fainneeki, bet tee kalpi wehl wairaf.

Kad nu ne aizina kalpus, bet wiffuwairaf fainneekus, tad gan ne buhs tiff dauds wainigs tas brandwihns, bet buhs wehl zittas wainas. Prohti, ka teefneschu aizinaschanä ne atnahf wiffi tee, kam buhtu janahf. Ja sinni, ka tahda deena wallodneeeki labprahf darbojahs un zaur tahdeem pagastam pahri un faunums tohpoht darrihts, tad nu ifkatram gohdingam un deewabihjigam wibrum, — kas par pagasta labbumu ruhpejahs, kas grehka darbu ne nowehl padarriht, kas us zilwefa gibmi un mutti ne lufko, bet wallodneeekem mutti sinn aifbahst ar faifnu, gohdigu un drohfschu wallodu, — tai deena teesa jano-eet, lai aplam un grehzigi tur ne darra. Wehl — ifkatram, kam fawa balfs jadohd, papreefsch pirms turpu no-eet pilnigi un ar Deewa lufgichanu us to buhtu ja fafaifahs un gruntigi ja-apdohma un ar prahta un gohda wihreem papreefsch ja-ifrunnajahs, kahdi par teefnescheem irr derrigi un kahdi naw iswehlejami. Ja to papreefsch ifkatris pilnigi buhtu apdohmajis aifeijoht, tad tahdi wallodneeeki neneeka ne spechtu faufchu pulka. Bet ja nu paschi ne sinn, kahds derrigs kahds nederrigs par teefnesi, tad gan naw brihnums, ka blehdigeem wallodneeekem isdohdahs eemuffinahf, kahdu lai fauz. Ja aplam un bes sinnas fahf fawu zellu eet — woi tad brihnums, tad zetsch ne isdohdahs — un bedre eefiht? Ja tas taggad muhsu laikds ta warr notikt, fur Latweeschi teizahs buht zitti laudis — un wateesi arri irr zitti laudis, nefa wezzds tumschds laikds bijuschi, — tad tas teem gan naw par gohdu un teifschannu, bet par leelu negohdu, ka paschi ta darra un ar fewim ta leek darriht no paschu laudim, faut liffumi to ne gribb, bet aistleeds ta darriht!

Wehl teifschu ta: Ja pagasts iswehle wairaf tohs fainneekus nefa tohs kalpus — tad tas gan ne buhs tiff aplam nedf bes sinnas un besprahfigi darrihts. Jo teefnescha ammats irr grubts ammats. Teefas wibrom jafehte laifs un nauda ar teem zelleem, kas tam jastaiiga. Tam waijaga allasch buht gattawam atstahf fawas mahjas, fawu ir nohtigu darbu, un tam ja-eet fatru brihdi, kad un fur winnu pehz fawa ammata fauz. Te nu deena ahtri pagallam, daschfahrt ir dauds

deenas no weetas jakawe, ja tabfch zeffch (fa ar nekruhschu dohschanu re.) ja-eet un arri labs naudas graffis ar to ja-istehre. Kur tad nu wehl tas darbs, kas mahjas darrams — un paleef bef fainneeka azzim? Bahrtizis fainneeks irr fawa waffa un warr eet; gohdiga, ruh-piga fainneeze dauds mas gan sinnahs gahdaht, fa ir bef fainneeka mahju darbs tai deena tohy padarrihts. Arri fainneeka kulle to dauds mas fpehj nest. Bet ka lai nu to laika un naudas tehrinu iszeefch nabbaga kalpa wihrs un gahjejs? Kalpam ne peederr ta deena, bet woi fainneekam woi lungam ta peederr. Ja kalpu teefnesis grihb eet — tad tam pa-preefch jagahda labs derrigs weeteeks; tad tillai dabhuhs aiseet. Tad nu kalpam, kas par teefnesi zeffch, irr leefs gruhtums, itt ka krusa uslikts ar scho ammatu. Ja tas naw kalps, kas fawa waffa, neds arri irr turrigs kalpa wihrs, tad knappi eefpehs teefnescha ammatu gohdam un pilnigi iswaddiht. Jeb arri, kurefch fainneeks un lungs gan labprabt derrehs un nems tahdu kalpu, kas par teefnesi buhdams wiina darbu kawe un kam warrbuht pascha leelaka darba laika ja-astahj darbs un ja-eet pee teefneschu darbeem? — Schihs gan buhs tahs ihstas pateefigas wainas, kalabbad labprabt ne iswehle un ne fauz par teefnescheem kalpus, bet wissuwairaf fainneekus un prohti ne tohs nabbaga wihrus, bet tohs dauds mas pahrtikluschus. Un tas tadeht naw wis par grehku un netaisnibu — bet irr ar sinu darrihts. Ja tapehz pagasis tahda weeta tillai fainneekus un tohs pahrtikluschus bet ne tohs nabbagus un kalpus par teefnescheem iswehlejis un zehlis, tad lai laudis par to ne brehz wis, itt fa tas buhtu darrihts tillai par nabbagu un semmu lauschu apspeefchanu prett likkumeem jeb tillai no lewnibas ween.

3; Ja nu D—b—g par to til dikti schelsojabs, ka no wallodneekem famuffiuati laudis no fainneeku labrtas iswehlejoht tillai iswehle tohs fainneekus, kam Deews mantu dewis, kam runnafehana labbi weizahs, jeb aizingaohht tahdus, kas to rafstifchanu un Wahzu wallodu mahf, tad G. Mather tam prettim itt pareisi rakstijis. Arri ne gribbu tizzeht, fa tas teefa un ta wissur darroht; jo pats pasihstu un sinu daschu gohdigu pagasta teefas wihru weena un ohtra kurfemmes galla un ir us Selgawas puffi, kas naw nekahds „baggats fainneeks,“ neds kalps, „kam Deews dauds mantas dewis,“ neds arri, „kam runnafehana ta weizahs,“ bet irr weenteefigs nabbaga wihrs — un tomehr gohdigs, taisns, teizamš kalpu teefas wihrs.

Arri Mather fawa atbalsi papilnam israhdijs, ka nebuht naw ne grehks neds nepareisi darrihts, neds pagastam par skahdi un faunu, ja turrigo wihru un tah-

duš wehlejoht par teefas wihreem, kas mahziti wihrig un kas mahf rakstihht un Wahzu wallodu; bet tas effoht pareisi darrihts, fa tahdus mahzitus zeffoht par teefnescheem. So ne ween paschi likkumi jau grihb, lai teefnesis mahf lassihht un dauds mas rakstihht, bet arri naw gruhti prohtams, fa taggad muhsu laifos teefnesis gan ne warr buht itt nekahds pilnigs teefnesis, ja ne mahf rakstihht, neds mahf ar spalwu rakstihht grahmatu jeb zeddeli lassihht neds rehkinahht, un tillai knappi mahf fawus trihs krusus + + + pawillt ar skrihwera palihgu. Muhsu laifos, fur pagasta teefas fahm weenumehr irr til dauds darba ar waldischanahht un zittahm augstakahm teefahm, fur allasch no sehymat atnahht un pee tahm janofuhta pagasta teefas grahmatas, protokolli un teefas rullu ar teefneschu sinu un ar winnu appaschrafsiteem wahrdeem, fur teefnescheem par latru wahrdu ja-atbild, kas tahdas grahmatas irr eerakstihhts; fur taggad pascheem teefnescheem par tam jagalwo, fa wiffi pagasta rehkinumi, pagasta nodohschanas, galwas un nekruhschu nauda riktigi un pehz taisnibas us pagasta dwehselehmu tohy isdallita, un fa pagasta lahdes un bahriinu nauda pehz likkumeem un taisnibas ustizzigi farakstita un drohschi stahw labbi apgahdata; — muhsu laifos gohdigs un labs teefnesis, lai buhtu no fainneeku jeb no kalpu labrtas wairš ne warr fawu gruhtu ammatu pilnigi un drohschi isdarriht — ja tas irr „nemahzihts wihrs,“ ja labba skohlā naw bijis, ja ne mahf ne rakstihht, neds rakstihhts wahrdeus pats lassihht.

Ja gadditohs kahds wiltigs skrihwera, kas to grihb betu peewillt, tad tahdam nemahzitam teefnesim warretu eestahstihht Deews sinu kahdas leetas jeb mellus, kas effoht toi papilna jeb rullu eerakstihht, fur tam jas welf fawi + + + appascha un nabbaga wihrum buhtu jatiz; un jadara skrihwera prahts woi grehb woi ne grihb tadeht, fa pats ne spehj pahrlcezinates no tam, kas fur irr farakstihhts. Ka lai nu tahds nemahzihts teefnesis atbild Deewam, waldischanai, pagastam, un ar ko lai fawu paschu firdi apmeerina par to, fa zaur wiina nemahzibu ne noteef un ne padarra nekahd kahdu netaisnibu fawa ammata darrischanā. Woi tad par netaisnibu, ir nesinnohht padarritu, naw ja-atbild Deewam un ir tam, kam ta netaisniba un skahde zaur to jazeeefch? Tadeht zittadi jau ne warr teift fa: irr pareisi un prahtigi darrihts, fa par teefnescheem zeffoht tahdus, kas irr mahziti wihrig un mahf rakstihht un irr rehkinahht, ja tee tillai deewabihjigi, taisni un gudri wihrig.

Bet nu muhsu laifos ar to ween wehl ne peefeef teefnesim un irr jo labbi, ja tahds arri wehl mahf Wahzu wallodu. So pee mums pilnigu, un gruntigu mahzibu bei Wahzu wallodas ne warr labbi

panahlt, tadeht ka mums tahdu Latweeschu grahmatu truhkums, kas pee pilnigas mahzibas wajaga. Ja nu gan ne wajaga ikkatram teefnesim buht tik gruntigi neds augsti mahzitam wihram, bet peeteel ir ar masal mahzibas, tad tomehr tam lohti derr, ja ir Wahziski rakhtitu grahmatu mahlt lassihht un saprast. So kad gaddahs, ka lahds grahmatas woi pawehleschanas no zittahm teefahm woi waldischanahm pee pagasta teefas atnahlt, kas Wahzu walloda farakhtitas, jeb pagasta teefai janosuhtha pee teefahm Wahziski farakhtitas grahmatas un nu teefnescheem jastnu, kas tabdas grahmatas rakhtits, ka lai tad isteel tahds teefnesis, kas ne mahlt pais to ne islassiht. Woi ne buhs labbaki, ja to mahlt un proht? Talabbad Wahzu wallodu un rakhtichanu ne warr zelt teefnesim par wainu un grehku, bet nekas ne kaisch un irr labbi gan, ja to mahlt. Neeuens jelle ne tohp speests neds peespeests muhsu skohlās, neds kahdam tohp aisleegts Wahzu jeb zittu wallodu eemahzitees runnahht, lassihht un rakhtihht, ja kahdam tikl. Lai to mahzahs, runna un rakhta zil spehdams. Laudis paschi no sewis schinnis laifds jau us to lauschahs un pehz tam paschi dsennahs un par to japreezajahs. So Latweeschi paschi atsinusch, ka ar sawu tehwn wallodu ween teem wairs ne peeteel, ja pee pilnigas mahzibas, augstakas sapraschanas, jeb pee augstakas lahrtas, woi kahda ammata gribb kkuht. Ne par kaunu neds par grehku, bet par labbu un gohdu irr Latweeschem, ja ir sweschu wallodu un rakhtichanu mahlt. Zaur to ween ne paliks ne par blehdi, neds par netaisnu, neds teefnesis buhdams tamdeht isdohs netaisnu spreedumu, ka Wahziski mahlt. Woi tad Wahzeeschi un ir zittu tautu laudis arri ne mahzahs un ne mahlt lassihht, rakhtihht un runnahht ir daschu zittu sweschu wallodu, un tas irr pascheem un ir zitteem par labbu? Itt wissa gohdiga mahziba irr teizama, un jo kahds irr pilnigi un gruntigi ismahzihhts un deewabihjigs zilweks, jo tas irr derrigs un teizams sawa ammata un darrichana — un buhs jo derrigs nekā nemahzihhts, kas tai weeta jeb ammata eegahjis.

Tā israhdiusch, ka gan derroht „mahzitus wihrus un tahdus, kas mahlt rakhtihht un Wahzu wallodu,“ zelt par teefnescheem, mehš zaur to itt nebuht ne smahdam tahdus teefneschus, kas naw tik tahlu mahziti un to ne mahlt, neds arri tohs smahdam, kas tiklai sawus † † † mahlt wilkt. Ja tee tiklai pateefi gohda wihri, kam Deews gudribu, gaischu samannigu prahtu, prahtiga wallodu, taisnu darrichanu, deewabihjigu hrdi un tuwakaja mihlestibu dahwinajis, tad tahdi nemahziti teefneschi no fainneeku jeb no kalpu lahrtas pateefi jo derrigi un teizami, nekā daschs mahzihhts teefnesis, ja tas irr negudrs, ne-

taisns, ne deewabihjigs, neds gohda wihre, bet wehl klahht lepnis un tiklai wallodneeks. Ir tahdu negohdigu mahzitu teefneschu gan warr buht pasaulē. Bet kuresch tad wainigs, ja tahds tappis par teefnesi? Neggi atkal laudis paschi, kam Deews un waldischanas dewusch spehku un wakas paschi sewim ismekletees no saweem beedreem un passhtameem tohs un tahdus, kas tee ihsti teizami un drrigi us to ammatu, un ko tee itt labbi pasihst, kahdi tee irr. Kalabbad laudis paschi sewim ne iswehle tohs ihsti derrigus wihrus? Kuresch teem to gan aisleeds jeb warretu aisleegt? Woi tahdu irr truhkums? Kalabbad klausu mussinatajus, ja schee kahda weeta fahlt darbotees? Ja laudis tahdu mussinataju, tahdu wallodneeku, tahdu naudas un brandwihna fasohlitaju tik tuhda! eewestu teefa un to apfuhdsetu un tam to peerahditu, ka tā gribbejis darrihht, tad patte teefa tahdu grehkuli dikti apstrahpetu un tahdi wiltineeki un kauschu mussinataji wairs ne eedrohshinatohs sawus stiklus un tahdas blehnas padarrihht wissam pagastam un ir Latweeschem par gruhumu, par kaunu un grehku. So kas irr ne ween pascham pagastam, bet arri ikkatram balsu dewejam par kaunu un grehku, ja tahdus mussinatajus klausjis un teem wehlejis darbotees.

“Ka Peters un Mikels farunnajahs zeltā pee Robbesch-trohga.

Pet. Labbdeen Mikkel; tu no Rihgas nahldams, — ko labba tu Rihgā dsirdejis?

Mikl.: Breesmigas leetas, Peter, ko dohmaht jau schauschalas darra.

Pet.: Ko tad?

Mikl.: Rihgā dsihwus zilweks katla wahra!

Pet.: Ko tu falki? — Neeki.

Mikl.: Ne, pateefi. Brenzs man stahstija, kas ne tahlu dsihwo.

Pet.: Wiusch ar tewi johlojees.

Mikl.: Kad ne tizzi, reds pascha laikā skohlmeisters nahlt, tas arri dsirdejis; tas tewim isstahstihš.

Pet.: Labbdeen, mihlais skohlmeistersa kungs! Juhš no Rihgas nahzeet, — ko juhš dsirdejuschi par zilweku wahrischanu?

Skohlmeisters: Gfmu dsirdejis, ka Rihgā sinamā nammā ee-eijohht zilweki un ahra wairf nenahloht, tapehz, ka tohs tur katla sawahroht. Laudis muld schā un tā. — Bet gribbu jums stahstihht, kas ihsti ka leeta irr un kur tahdas nelabbas runnas zehlschahs. Rihgā pehrngadda jaunu augstu skohlu eetafsija, kur dauds gudribas mahza. Pee tahdahm gudri-

hahm arri peederr fchi: Sinnah, fã zilwela meefã wiffi kauli weens pee ohtra karrajahs. Tapeh; tahdai ffohlai wajjaga buht mirrona kauli, kas no meefas un dshflahm tibrifi, ar drahtehm salaisfi weffela zilwela kaulus rahda. Tahdu fkelleti taifijufchi ne no dsihwa zilwela, — lai Deews pasarga, — bet no kahda noteefata faunadarritaja meefas, kas winneem no waldischanas atwehleta. No tam tahs runnas zehlusfahs. Kad no jumia fchlohes seemã kahds sneega pizzinfch us leiju dohdahs, lo fihliti woi swirbul; ar kahju palustinajis, tad leelaks un leelaks paleek, — kamehr semmã kriht un isjuh. Tã tas ar kauschu runnahm irr. Kahds glups zilwela kahdu wahrdu runna, lo pat; ne proht, — ohrts un treschais no famas glupjibas peelee; famus wahrdu; un tã kahda masa leeta paleek daudfnata par leelu, neisprohtamu, ka jabrihnijahs. — Kas prabtigs, tas pasaulei ne tizz. Tã juhs laikam arri tahdahm plahpahm netizzeet.

Ar Deewu, Peteri un Mikkel, dshwojeet weffeli.

Wifsjannakas finnas.

Zelgawa. Trihs deenas meh; nekahdas Awifes no Rihgas ne bijam dabbujufchi, jo Daugawã leddus til warren gabjis, ka ir ar dampfluggi welti ispubleufchees kluht pahri. — Bahr muhsu leeluppi jau fahf braukt pahri ar wefumeem, bet par daud; gruhti irr usbraukt us kraustu, jo leelais uhdens nokrittis un ledus pakahrees us kraustem. Nabbaga firgus diffi mohza! — Nu wiffas mallas labbi fahallufchas un taggad leels putten; — Muhsu leelupes tilta weena pufse effoht pahris juhdsu nonesta us leiju. Tur to grihbhoht isahrdiht un tad ar ragguhm atwest Zelgawã. Ar to istehreh; labbu naudas grassfi.

Behterburga. Walfis rahis spreeduse Behterburgas studentam Behteriim Ballodim — 24 gadd. wezzam, — tadeht ka bunti taifijis prett waldischanu, fleepen cetaitam drufflas nammam apgahdatajs bijis, tur lizzis druffaht un tad laudis islaidis tahdas drufflatas grahmatas, kas ussau; un usflubbina us buntoschanohs un us dumpi, — ka fcho B. Ballodi us 15 gaddeem buhs list pee gruhtakeem kalnu razzeju darbeem Sibirijs kalnds. Keisers apscheljoees un spreedis, ka fchis tillai us 7 gaddeem leekams pee kalnu razzejeem Sibiriã. Wehl 5 zittus, Piffarewu, Olschewski, Petschawniku, Platschewu un Sukowski, arri tahdas buntoschanahs labbad ar gruhtu strahpi apstrahpejuse Walfis rahis.

Leifchã; Kaunas pilfata karrã-tee;a liffuse palahrt Pohlu dakteru Mizkewizu, turram peerahdihts, ka tas dumpineeku fleepenã kummissionei par stipru palihgu bijis un Kaunas aprinkfi flubbinajis us dumpi un warras darbeem.

Olonezas gubernementi semneeki atraddufchi daud; nosprahgufchu wilku. Schee willi bij israkufchi un apchdufchi tohs firgus, kas tur ar to nilnu Sibirijs lohpu mehri bij sprahgufchi. Dif lippiga irr fchi fehriga.

Kaukasus. Keisers Wifsangstaki apstiprinajis 23schã Oktoberi 1864 liffumus, kas pawehl Timlis gubernementi semneekus — kas tur wehl lihds schim bijufchi dsimti laudis, — atlaist par brihwzilwekeem.

Berlinẽ leela walfis tee;ã nospreeduse nahwes tee;u 12 Pohsteem, kas Bruhschu Pohlds dumpi isgahjufchã gaddã bij zehluschi. Ir Pohlu wirstam Bartoriiskim nospreeduse, ka tam 6 gaddi japaleek zuktuhfi, — wirstu Radswilu atlaiduse par beswainigu.

S—3.

Sluddinafchana;.

Tã nomirufcha **Mengelmuifchã; me;bera Mikkel Michelfona** aistahã — Minnufchã zeemã, Dinaminde; basnijas draud;ẽ — atrohãmana mantiba, fã: 1) weenas ellenderu wehja-dsirnawas — us labbu plazzi stahwedamas — ar wiffahm turflaht peederrigahm ehlahm; 2) weena sweineef-faimneefa mahja — dsimts ihpafchums — ar turflaht peederrigahm ehlahm, dabeseem, plawahm un sweiju-brihwibahm, un 3) trihs leelas laiwã; jeb bordint, kas labbi apfohytas, ar wiffahm turflaht peederrigahm leetahm, — teek no 10ta Novembera f. g. lihds 10to Webruari 1865 gaddã karru deemu pahrdelhas jeb fohlfchana us tahm peenemta. Firzejeem jameldejahs Minnufchã zeemã pee me;bera

J. Michelson.

No **Kuldigas** Magistrata-tee;as tohp, us peene;fchanu ta no tee;as apstiprinata furatora par to mantu ta **Pijewas** gubernementi, **Fcherkafkas** aprinkfi, Man-

tufowas fahdschã nomirufcha neprezzeta un pee Kuldigas birgereem appalfch Nr. 844 peeraffita **Otto** dehta **Kahrla Rosenthala**, kas weenu mantoschanas grahmata (Testament), irr atfahjis, — wiffi tee, furri fã mantineefi, jeb zittadi deht kahdas bildinafchana; pehz taifuilbas un pehz liffumeem grihbetu peeneft, — zaur fcho sluddinafchãnu usãizinati, fewt ar tahdahm bildinafchana;ahm tannf **25ta, 27ta un 28ta Janwari 1865**, un tad tannis deenas tee;as fehdeschãna ne buhtu, tad us to nahkãnu tee;as fehdeschãnas deemu pee fchãhs Kuldigas magiftrata woi pascht, jeb fã wehrminderi, jeb fã weetneefi un ar pollmakti peeteeltees un famas grihbefchãnas tuhãalibt peerahdiht un pehz kam to tablaku spreedumu eel;ch zitta noleefama isfehlgfchãnas termina, fur;ch no jãma taps fluddinahts, fagaidibt. 1

Kuldigã, tanni 26ta Oktoberi 1864.

(S. B.)

Magistrata appalfchã;.

No **Krohna-Wirzawas** pagasta teefas tobv zaur scho wiffi fchi pagasta lohzeffi, kurrei pee pirmas nekrubfchu lohsefchanas schkirras peederr, usazinat, us to tai **25ta Nowemberi f. g.** noliftu nekrubfchu lohsefchanas terminu, un prohti pulstien 9 no rihta; bes kahdas astraufchanahs, ja ne grihb to pehz sillumeem us winneem kribdamm strabvi nest, eeffch fchi pagasta teefas namma pee lohsefchanas kapulzinatees. Ta nekrubfchu usfaul-fchanas grahmata buhs libds tam lohsefchanas terminam eeffch schihs pagasta teefas fanzelejas fatriâ deenâ redsama. 3

Krohna-Wirzawas pagasta teefâ, 10ta Nowemberi 1864.

(Nr. 1893.)

Peefehdetajs: J. Nasum.

(S. W.)

Teefas ftrihweris: Weinberg.

Tas pee dsimtas **Garrosu** muifchas peederrigâ Purwju jeb Janfowsla frohgâ ar plawahm un arramun semmi tanni **25ta Nowembera mehnefcha deenâ 1864** pehz pufsdweenas warrakfoblitasam taps us pakti dohrs us 12 gaddeem. To kuntrakti idweenas warr dabbuht sunabt pee Garroschu muifchas waldifchanas. 1

Ta iffohlifchana no tahm pee **Veelas-Mundahles** peederrigahm muifchahm un sudmallahm tanni **15ta Janwari 1865** Jelgawâ, Zebra kunga fahlt zaur Wirspulstunga teefas sekretebri taps noturreta. 1

Oberhofgerichtis teefas adwofats **Vorkampff-Laue.**

Baltu ftaidru meddu, fas arri pr eeffch bifchu lohkeem brubkejas, un linnu fâ pakkulu dsibjas warr dabbuht Jelgawâ, Kattoku eelâ pee **G. A. Schmemann.** 3

Ta Engelifchu Magasihne

J. Redlich, Rihgâ,

dohd wiffeem faweem draugeem, pirzejeem un andelmanneem, wiffadahm leekahm prauffifchanahm un pahrlaezigahm runnahm par atbildi, fa ta gruntigi fcheit augfchâ peeminmeta engelifchu magasihne, neteef ne us kahdu jaunu weetu pahrzelta, bet tomehr paleef pastahwiga tai jaunâ **G. Minns** kunga nammâ, pee zittureifejeem smilfchu wahrteem: fchis namâ irr tas pirmâis par kreifu rohku teem lautineem, kurrei nahf no Behterburgas Ubrihgas jeb no Widsemnes puffes, un tas pehdigais namâ par labbu rohku teem, kurrei nahf no Kurjemnes puffes par kaffeelu. Wehl wehrâ leekama fihme par scho magasihni irr tahda, fa par bohdes lohgeem, us pascha muhra irr par kreewiffi un ar wahzu jeb lateinifku bohftabeem rakfihrs

J. Redlich.

І. РЕДЛИХЪ.

un pahr fcheem wahrdeem, wehl augstati irr us weenu melnu tahveli redsama ta Englantes walstes fihme, un schahdai fihmei stahw no katras puffes ar fpihdigeem selta rakfiteem: 2

Englisches Magazin.

АНГЛИСКИЙ МАГАЗИНЪ.

Vabbibas un prezju turgus Rihgâ tai 14. Nowemberi un Leepajâ tai 14. Nowemberi 1864 gaddâ.

W a f f a j a p a r :	Rihgâ.		Leepajâ.		W a f f a j a p a r :	Rihgâ.		Leepajâ	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/2 Tschew. (1 puhru) rudju 170 libds	1	80	1	80	1/2 puddn (20 mahrz.) dselles . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") fweefchu 275 —	3	—	3	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	50
1/3 " (1 ") meefchu 140 —	1	50	1	50	1/2 " (20 ") fchiktru appian	—	—	3	50
1/3 " (1 ") ausu . 110 —	1	20	1	—	1/2 " (20 ") schab. zubfu gaff.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") fteru . 200 —	2	20	—	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudju milt.	1	80	1	80	1/2 " (20 ") brackta linnu	1	25	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. 250 —	3	75	2	80	1 muzzu linnu fehfu . . . 13 —	16	50	10	—
1/3 " (1 ") fweefchu mil.	3	50	3	—	1 " fifu . . . 10 1/2 —	11	—	12	—
1/3 " (1 ") meefchu putraim.	2	50	2	70	10 puddn farfanas fahls . . .	6	—	7	—
0 puddu (1 birfawu) feena. . .	4	—	3	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	75	6	—
1 1/2 " (20 mahrz.) fweesta 375 —	4	—	4	50	10 " " fmalfas " . . .	5	50	6	—

Verantwortlicher Redakteur: Pastor R. Schulz.

Bon der Censur erlaubt. Mitau, den 16. November 1864. Nr. 172.

Druckt bei J. S. Steffenhagen und Sohn in Mitau.

(Te klajt peeliffkums: **W. J. Häckera** Latweefchu grahmata rahditajs.)